

**You have downloaded a document from
RE-BUS
repository of the University of Silesia in Katowice**

Title: Strategie wyboru źródeł informacji naukowej. VII Ogólnopolska Konferencja Naukowa „Zarządzanie informacją w nauce” Katowice 29-30 listopada 2018 r.

Author: Anna Matysek, Arkadiusz Pulikowski

Citation style: Matysek Anna, Pulikowski Arkadiusz. (2018). Strategie wyboru źródeł informacji naukowej. VII Ogólnopolska Konferencja Naukowa „Zarządzanie informacją w nauce” Katowice 29-30 listopada 2018 r.

© Korzystanie z tego materiału jest możliwe zgodnie z właściwymi przepisami o dozwolonym użytku lub o innych wyjątkach przewidzianych w przepisach prawa, a korzystanie w szerszym zakresie wymaga uzyskania zgody uprawnionego.

UNIwersYTET ŚLĄSKI
W KATOWICACH

Biblioteka
Uniwersytetu Śląskiego

Ministerstwo Nauki
i Szkolnictwa Wyższego

STRATEGIE WYBORU ŹRÓDEŁ INFORMACJI NAUKOWEJ

Anna Matysek, Arkadiusz Pulikowski
Instytut Bibliotekoznawstwa i Informatyki Naukowej
Uniwersytet Śląski w Katowicach

VII Ogólnopolska Konferencja Naukowa „Zarządzanie informacją w nauce”
Katowice 29-30 listopada 2018 r.

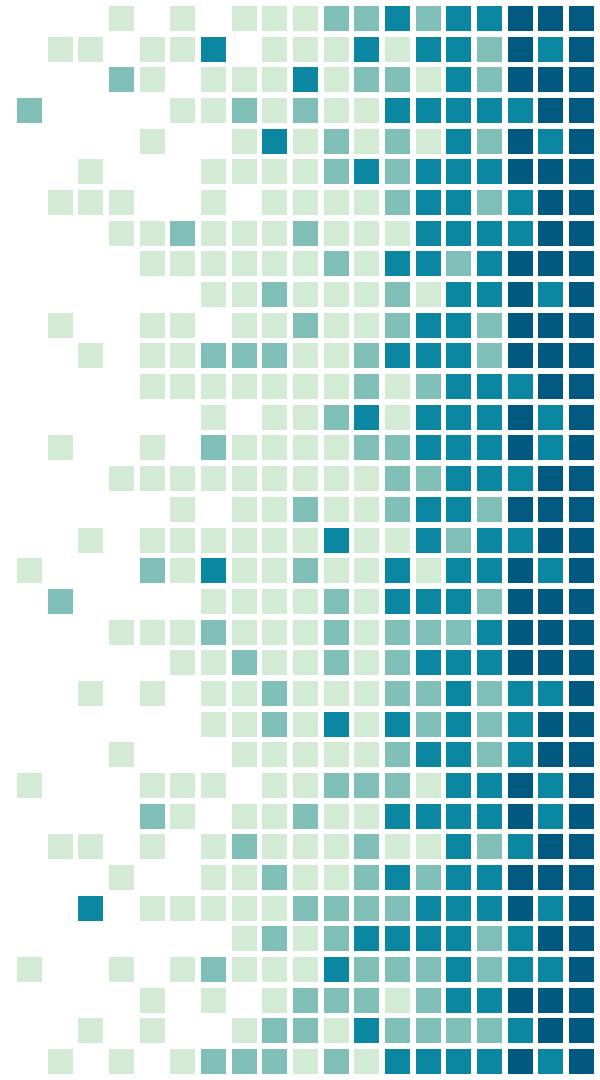
PLAN WYSTĄPIENIA

- omówienie preferencji pracowników naukowych i studentów w zakresie wyboru źródeł informacji
- charakterystyka źródeł informacji naukowej wybranych do badania
- omówienie procedury badawczej
- przedstawienie wyników badań
- sformułowanie wniosków
- propozycje dalszych badań

Źródła informacji naukowej preferowane przez pracowników naukowych i studentów

Na podstawie analizy literatury przedmiotu

Dwa główne typy wyszukiwania informacji

- sprawdzanie (lookup)
 - ma na celu ustalanie faktów bądź odnajdywanie znanych obiektów (np. publikacji)
 - jest podstawową czynnością wyszukiwawczą, realizowaną samodzielnie bądź w obrębie eksplorowania
- eksplorowanie (exploratory search)
 - ma na celu zdobywanie i odkrywanie wiedzy na potrzeby samokształcenia, prowadzenia badań, a także podejmowania decyzji
 - wyszukiwanie eksploracyjne dawniej zwane było wyszukiwaniem tematycznym

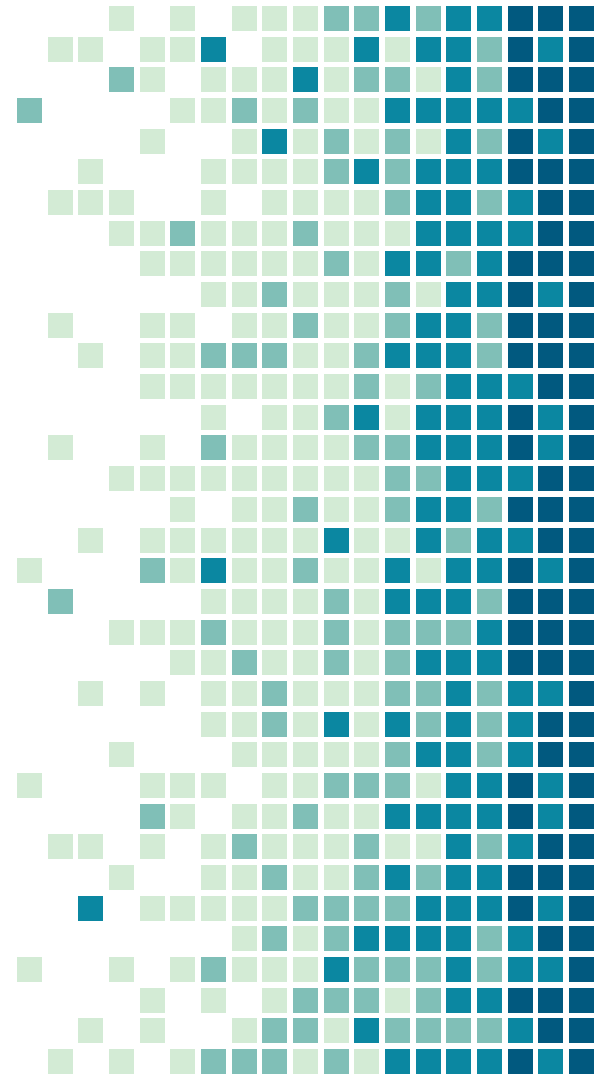
Preferencje użytkowników

- dla wyszukiwania służącemu sprawdzaniu
 - dominuje bezspornie Google
 - słuszność wyboru użytkowników potwierdzają m.in. badania widoczności (Pulikowski, 2015)
- dla wyszukiwania eksploracyjnego
 - dominuje Google i Google Scholar (Nicholas et al., 2017) /wyjątek stanowią Chiny/
 - brak badań weryfikujących
- kluczowe kryterium wyboru źródła stanowi wygoda, czyli łatwość dostępu i użycia (Connaway, Dickey, Radford, 2011).

Źródła informacji naukowej

Podział i wybór źródeł na potrzeby badań

Wyszukiwarki ogólne

- Indeksują różne zasoby sieci WWW
- Najpopularniejsza, indeksująca najwięcej zasobów wyszukiwarka na świecie to Google;
- Przy wąsko i naukowo sprecyzowanych słowach kluczowych wyszukuje zasoby naukowe;
- Sprawdza się do ogólnego zapoznania z tematem i odkrywania "nienaukowych" zasobów;
- Problem z precyzyjnym filtrowaniem wyników (np. kryterium roku);

Wyszukiwarki naukowe

Wyszukiwarki zasobów sieci WWW, wyspecjalizowane w indeksowaniu dokumentów o tematyce naukowej (artykuły z czasopism, książki, prezentacje z konferencji itp.), m.in.: Google Scholar, Semantic Scholar, Microsoft Academic, Base.

Można w nich doprecyzować rok publikacji, autora czy tytuł czasopisma.

Google Scholar

- obejmuje czasopisma i artykuły konferencyjne, prace dyplomowe i rozprawy doktorskie, książki naukowe, preprinty, streszczenia, raporty techniczne i inną literaturę naukową ze wszystkich dziedzin badań;
- Indeksuje artykuły naukowe i streszczenia większości najważniejszych wydawców akademickich i repozytoriów z całego świata.

Semantic Scholar

- Wyszukiwarka korzysta z technologii wykorzystującej sztuczną inteligencję
- obecny korpus obejmuje publikacje badawcze dotyczące informatyki i biomedycyny, indeksowane są treści z PubMed, ArXiv, Springer Nature i wielu innych wydawców naukowych;
- dodatkowo opcja zbadaj/obserwuj temat.

Multiwyszukiwarki

Umożliwiają przeszukiwanie zróżnicowanych zasobów informacyjnych za pomocą jednego okna, pozwalając użytkownikowi na natychmiastowe uzyskanie informacji odnośnie dostępności zasobów z wszelkich typów źródeł, np.: katalogu lokalnego biblioteki, elektronicznych platform wydawców, baz prenumerowanych przez bibliotekę.

W badaniu uwzględniliśmy EBSCO Discovery Service (EDS).

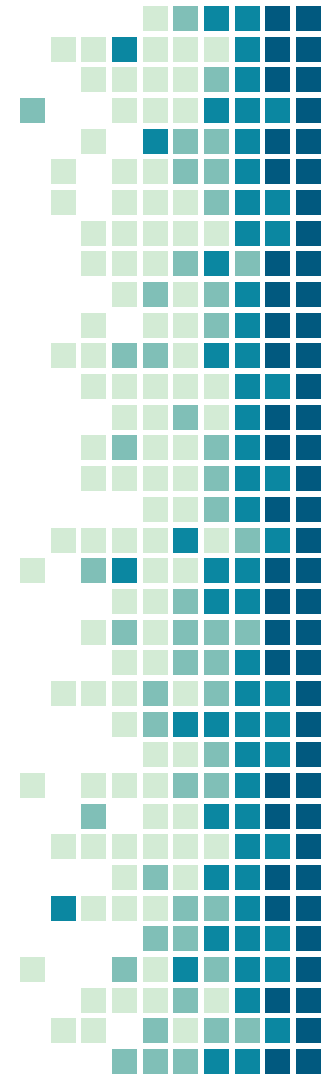
Dziedzinowe bazy bibliograficzne

LISA - Library and Information Science Abstracts

Rejestruje streszczenia artykułów z ponad 440 czasopism fachowych, wydawanych w 20 językach i w 68 krajach.

LIST&A - Library, Information Science & Technology Abstracts

Indeksuje ponad 600 tytułów czasopism oraz książki, raporty naukowe i inne publikacje z takich dziedzin jak bibliotekoznawstwo, klasyfikacja, katalogowanie, zarządzanie informacją, wyszukiwanie informacji, bibliometria i inne.

Menedżery bibliografii

Programy umożliwiające gromadzenie, przetwarzanie i tworzenie opisów bibliograficznych i bibliografii załącznikowych; tworzenie kolekcji dokumentów, przechowywanie pełnych tekstów, dodawanie notatek, tagów, itp.

Niektóre z programów, np. Mendeley, Paperpile, Wisdom.ai umożliwiają wyszukiwanie zasobów naukowych.

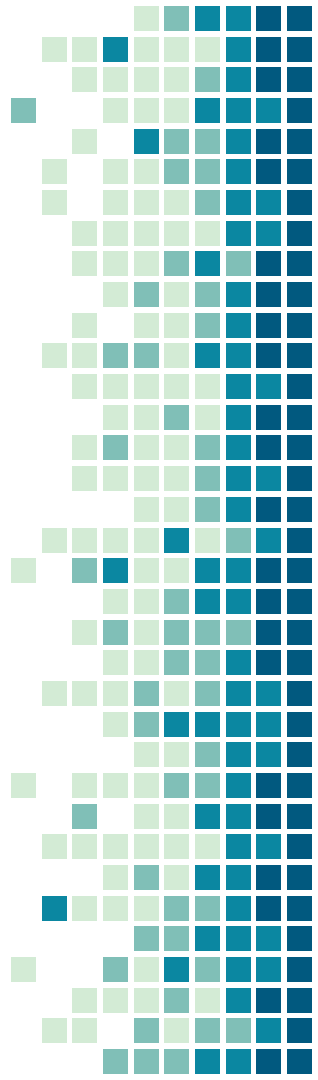

Portale społecznościowe dla naukowców

ResearchGate, Academia.edu

Międzynarodowe serwisy społecznościowe skierowane do naukowców i studentów.

Użytkownicy tworzą własne listy publikacji, udostępniają teksty - możliwość wyszukiwania aktualnych publikacji.

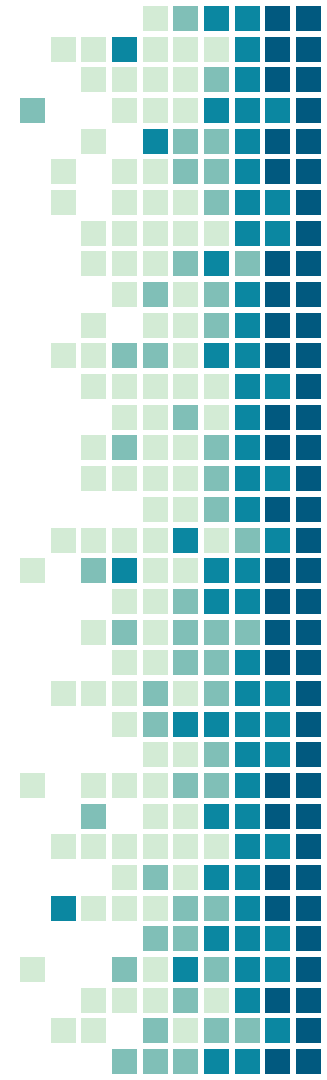
Źródła uwzględnione i odrzucone

Źródła uwzględnione:

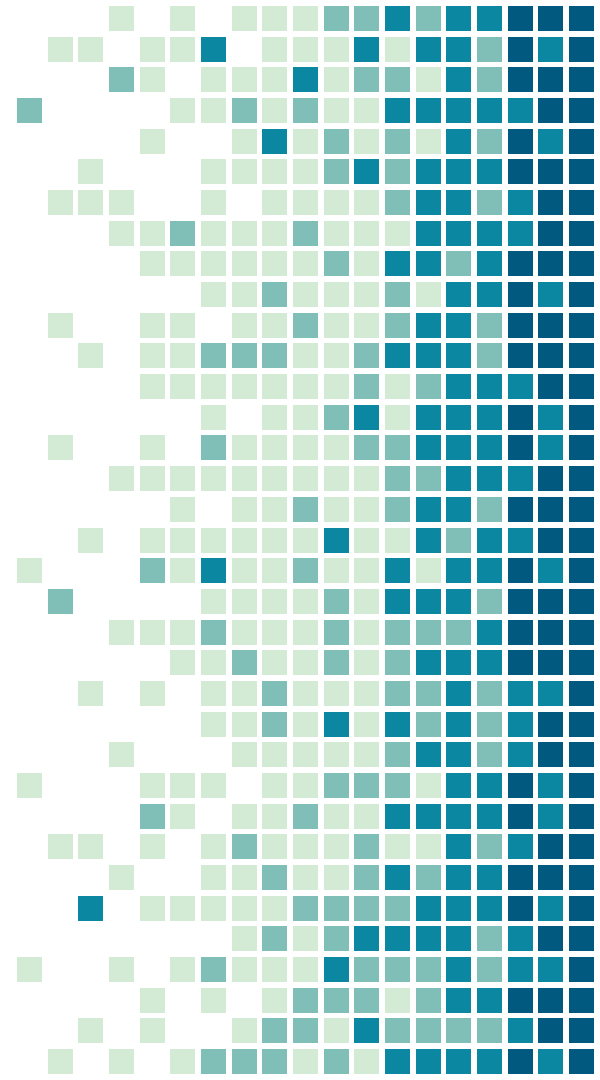
- Google
- Google Scholar
- Semantic Scholar
- multiwyszukiwarka EBSCO
- baza LISA

Źródła odrzucone:

- menedżery bibliografii
- portale społecznościowe dla naukowców

Badanie źródeł informacji naukowej

Opis procedury badawczej

1. Wybór słów kluczowych dla zapytania
2. Wpisanie słów kluczowych do wybranego serwisu i sprawdzenie 40 wyników na podstawie abstraktów
3. Wybór tytułów (z 40) uznanych za relewantne i sprawdzenie dostępności pełnego tekstu
4. Powtórzenie punktów 2 i 3 dla wszystkich 5 serwisów.
5. Zliczenie ile znaleziono relewantnych publikacji w poszczególnych serwisach względem liczby relewantnych niepowtarzających się publikacji ze wszystkich serwisów.
6. Powtórzenie pkt. 1-5 dla różnych słów kluczowych

Problem badawczy i jego wyrażenie w postaci słów kluczowych

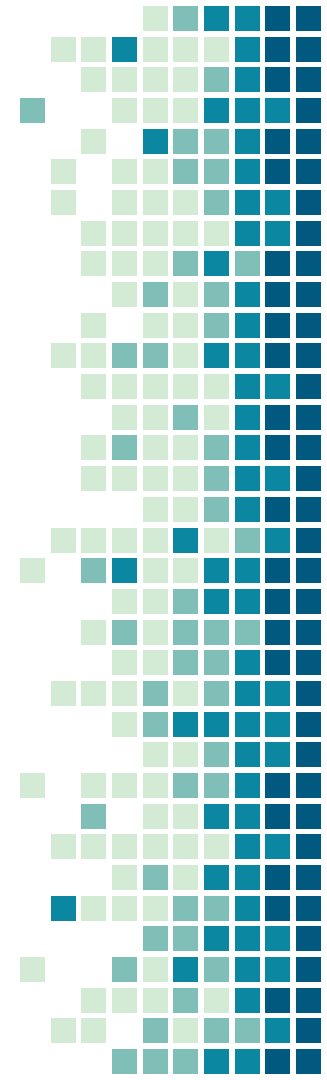
Problem badawczy: *odnalezienie publikacji (wydanych od 2010 r.), które prezentują preferencje użytkowników w zakresie wyboru źródeł informacji naukowej*

Pytanie 1: "information sources" "searching behavior" academic

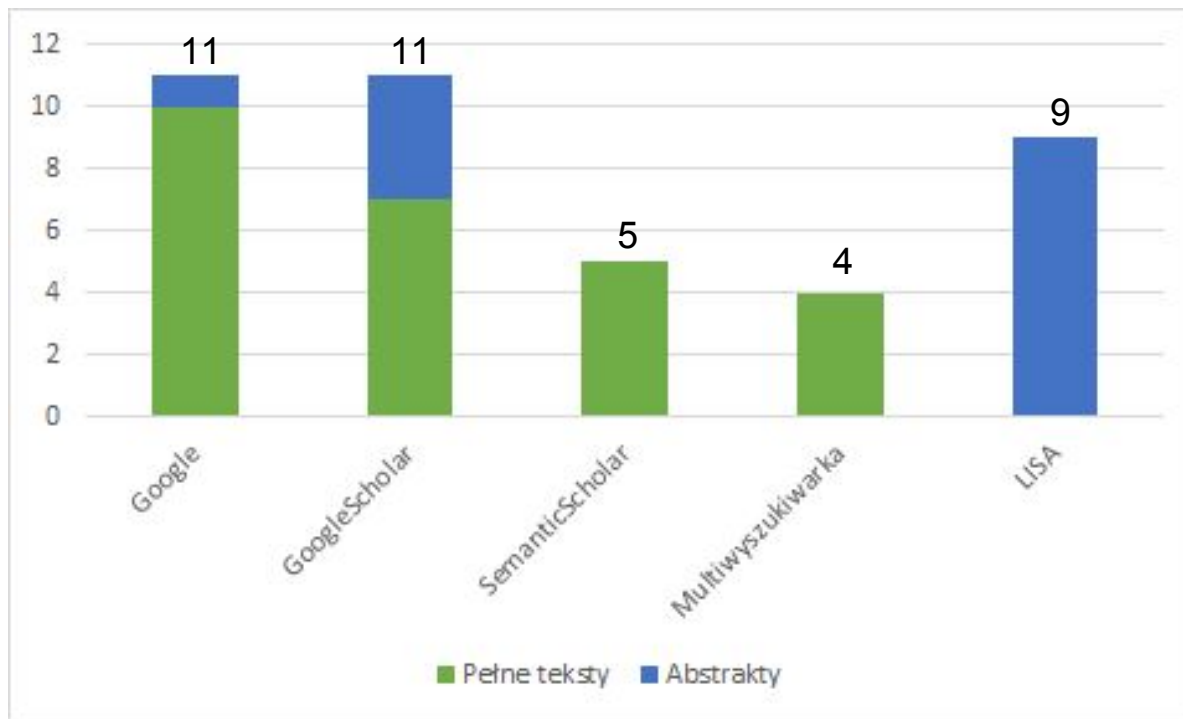
Pytanie 2: academic users "information sources"

Pytanie 3: "academic resources" searching

Pytanie 4: "information sources" "information behavior" scientific

Pytanie 1: "information sources" "searching behavior" academic

Suma: 40
Unikalne: 25
(62%)

G: 44%
GS: 44%
SS: 20%
M: 16%
L: 36%

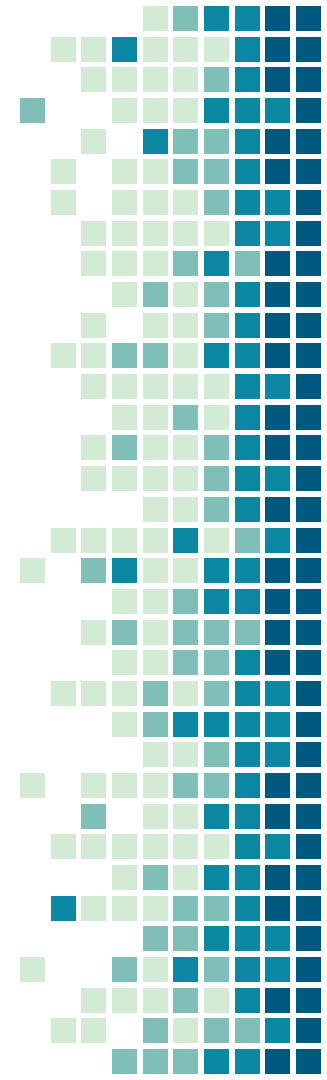
Unikalność publikacji w poszczególnych źródłach dla pytania 1

	Google Scholar	Google	Semantic Scholar	Multiwyszukiwarka	LISA
Relevantne	11	11	5	4	9
Unikalne dla źródła	2	4	2	1	5

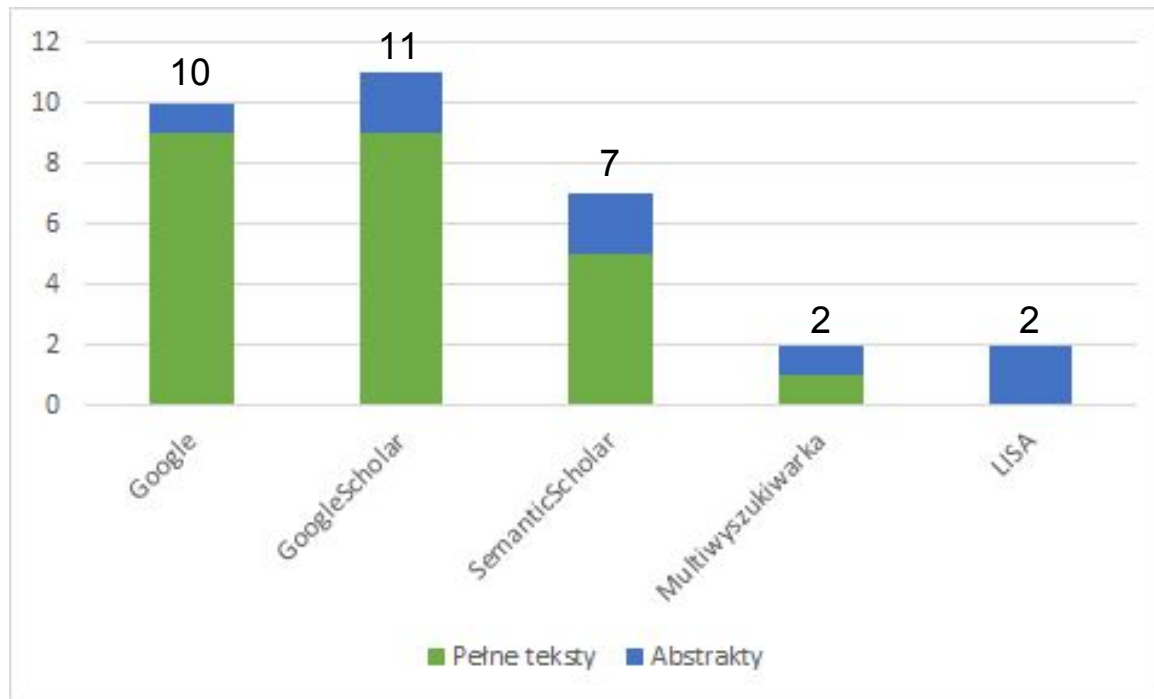
Suma relewantnych ze wszystkich źródeł - 40

Liczba niepowtarzających się publikacji relewantnych - 25

Unikalne dla źródła - znalezione tylko w danym źródle

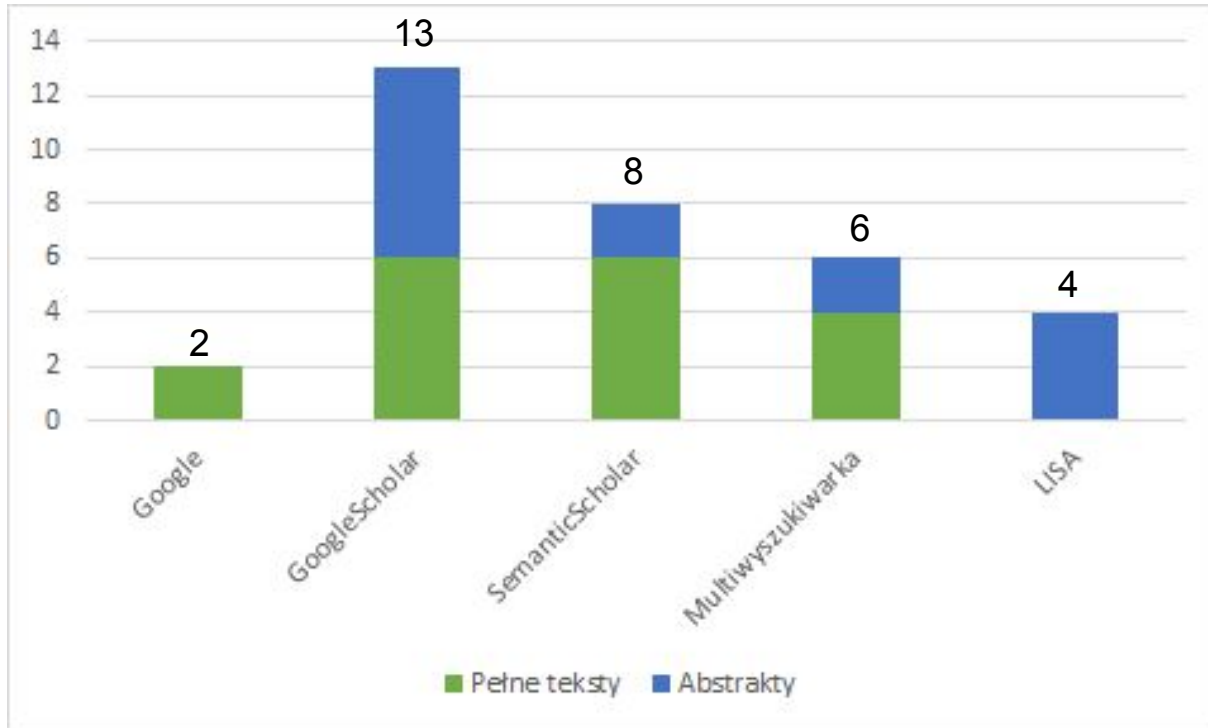
Pytanie 2: academic users "information sources"

Suma: 32
Unikalne: 25
(78%)

G: 40%
GS: 44%
SS: 28%
M: 8%
L: 8%

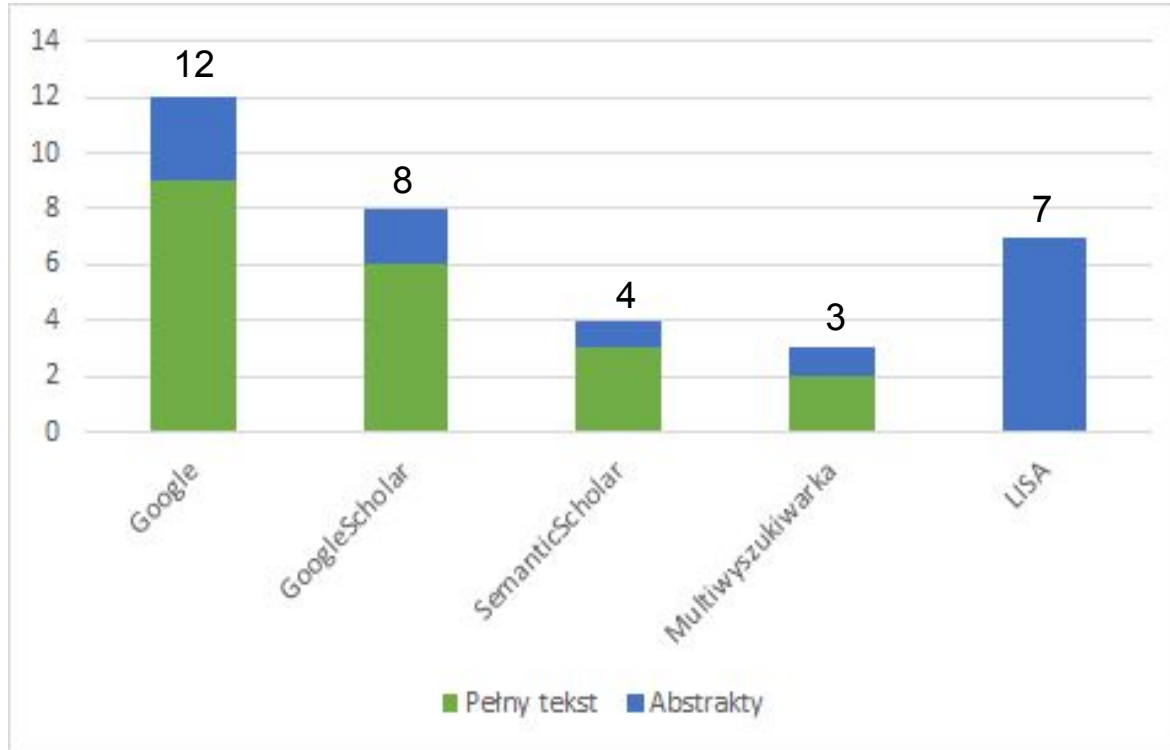
Pytanie 3: "academic resources" searching

Suma: 33
Unikalne: 17
(52%)

G: 12%
GS: 76%
SS: 47%
M: 35%
L: 24%

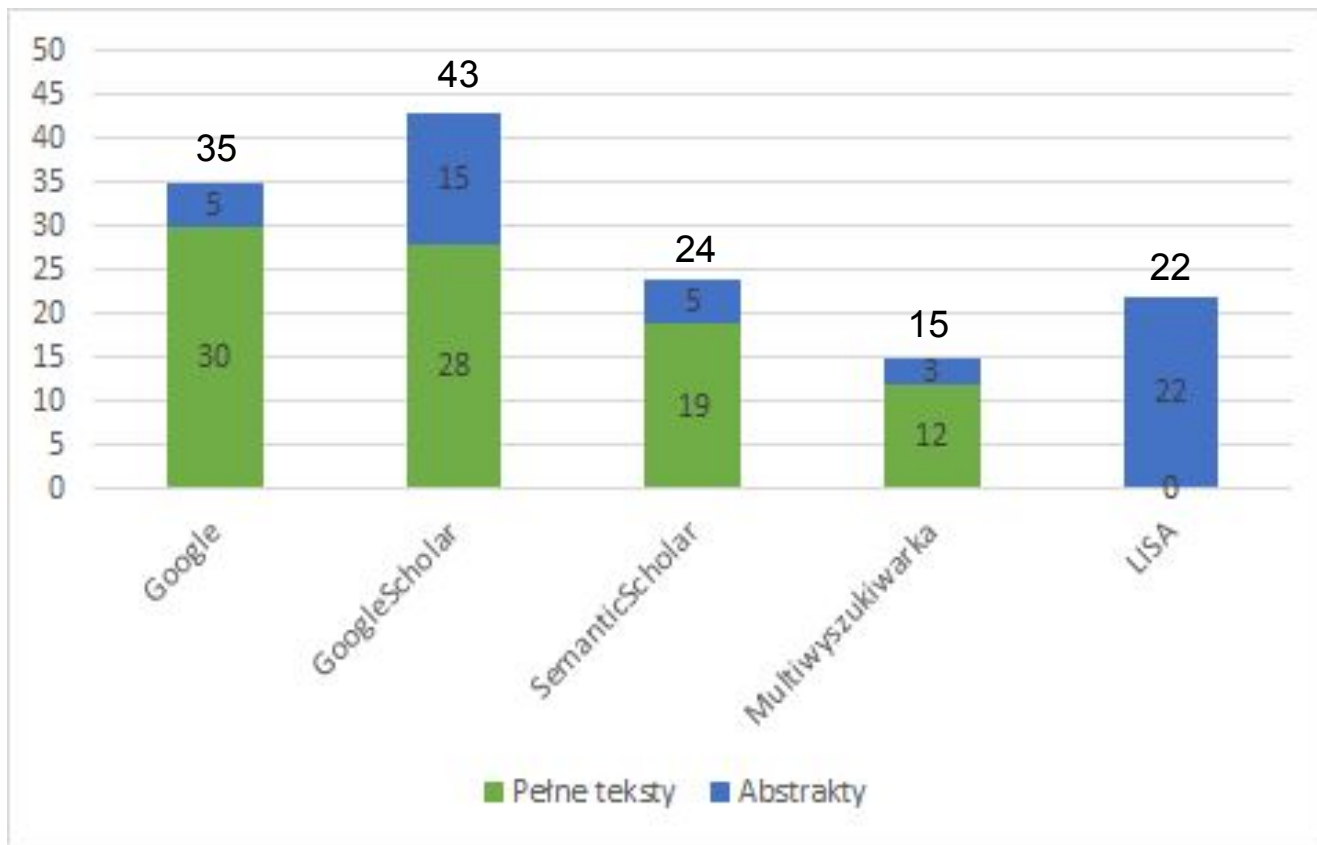
Pytanie 4: "information sources" "information behavior" scientific

Suma: 34
Unikalne: 23
(68%)

G: 52%
GS: 35%
SS: 17%
M: 18%
L: 30%

Podsumowanie (łącznie dla 4 zapytań)

Rezultaty w kolejnych "10" (łącznie dla 4 zapytań)

	Google Scholar	Google	Semantic Scholar	Multiwyszukiwarka	LISA
I 10ka	25 (57%)	8 (23%)	8 (33%)	11 (69%)	9 (41%)
II 10ka	10 (80%)	11 (54%)	6 (58%)	4 (94%)	7 (73%)
III 10ka	3 (86%)	10 (83%)	4 (75%)	0 (94%)	5 (95%)
IV 10ka	6 (100%)	6 (100%)	6 (100%)	1 (100%)	1 (100%)

Wnioski

- najlepszym źródłem informacji naukowej pierwszego wyboru jest GoogleScholar - najwięcej relewantnych trafień w tym wiele pełnotekstowych
- dla pytań szczegółowych Google niewiele ustępuje GS, oferując przy tym bardziej zróżnicowane wyniki
- preferencje użytkowników okazały się słuszne
- warto przeglądać wyniki z kilku kolejnych stron - przynajmniej z dwóch
- multiwyszukiwarki są przydatnym źródłem, gdy w innych źródłach nie odnajdziemy pełnych tekstów
- LISA brak pełnych tekstów rekompensuje unikalnością znajdujących publikacji

Dalsze badania

- powtórzenie badania dla pytań z innych dziedzin - humanistyki i nauk ścisłych (porównanie z wynikami dla nauki o informacji)
- pogłębienie analizy unikatowych wyników dla poszczególnych typów źródeł
- porównanie wyników dla dwóch punktów widzenia (ocena subiektywności pertynencji tekstów)
- porównanie multiwyszukiwarki EDS z Primo i Summon

LITERATURA

- Connaway L.S., Dickey T.J., Radford M.L., 2011: „*If it is too inconvenient, I'm not going after it*”. *Convenience as a critical factor in information-seeking behaviors*. „Library and Information Science Research”, vol. 33, no. 3, pp. 179–190.
- Marchionini G., 2006: Exploratory search: from finding to understanding. „Communications of the ACM”, vol. 49, no. 4, pp. 41–46.
- Nicholas, D., Boukacem-Zeghmouri, C., Rodríguez-Bravo, B., Xu, J., Watkinson, A., Abrizah, A., ... & Świgoń, M., 2017: *Where and how early career researchers find scholarly information*. “Learned Publishing”, vol. 30, no. 1, pp. 19–29.
- Pulikowski A., 2015: Widoczność polskich publikacji naukowych w Internecie. „Zagadnienia Informacji Naukowej. Studia informacyjne”, nr 1, s. 59–70.
- Sapa R., Krakowska M., Janiak M., 2014: *Information seeking behaviour of mathematicians: scientists and students*. „Information Research”, vol. 19, no. 4. <http://InformationR.net/ir/19-4/paper644.html>

Dziękujemy za uwagę

anna.matysek@us.edu.pl

arkadiusz.pulikowski@us.edu.pl

